

Leena Laulajainen ja Liisa Kallio (kuv.): *Tulen ja jään saari* (Tammi 2009)

Leena Laulajaisen vesiin ja saariin kietoutuvat sadut ovat samanaikaisesti myyttisen runollisia ja voimakkaan kantaa ottavia, yhtäältä vahvan symbolisia ja toisaalta herkän helppoja ymmärtää. Kaunis kieli ja Liisa Kallion puhuttelevat piirroskuvat vievät mennessään sadun maailmaan.

Kenelle? Ihan kaikille noin 4-vuotiaista alkaen: taidokkaat tekstit sopivat pienillekin kuulijoille, mutta niissä riittää analysoitavaa ja pureksittavaa myös nuorille ja aikuisille.

ESINE, JOLLA ON OUTOJA VOIMIA

Tyttö sai huilun lahjaksi syntymäpäivänsä aamuna, ja siitä pitäen hän soitteli lakkaamatta. Ensin hän tapaili lastenlaulujen tuttuja sointuja, sitten sävelmiä, joita kukaan ei ollut koskaan kuullut. Soinnut syntyivät hänen mielessään ja kumpusivat ilmoille kristallinkirkkaina melodioina, väliin iloisina, väliin surumielisinä mutta aina yhtä lumoavina. (s. 12.)

Sadussa *Tyttö ja omenapuu* Eleonoora saa alkunsa punaposkisesta omenasta ja tytön syntymähetkellä puhkeaa ryytimaahan omenapuun taimi. Eleonoora on mykkä, mutta soittaa lumoavasti isänsä veistämää omenapuista huilua. Kun huilu katoaa veden viemänä, katoaa myös Eleonoora. Missä hän on? Etsiikö hän huiluaan, vai katosiko hän kokonaan huilunsa mukana?

Keksi oma taikaesine, jolla on outoja voimia. Kenelle esine kuuluu? Miten se on tullut hänen haltuunsa? Mistä materiaalista taikaesine on valmistettu? Millaisia voimia sillä on? Mitä tapahtuu, jos taikaesine hukkuu tai menee rikki?

KIVEN MUISTI

- Väitänkö että niin todella tapahtui?
- En väitä vaan tiedän! Kuningatar heitti minut kivenä mereen.
- Miten sitten jouduit tänne?
- Meren kantamana. Aikaa siihen kului sata vuotta! Aikon esikunta oli vuorenjyrkänteellä tuon salmen vastakkaisella rannalla. Salmi ei ole kovinkaan leveä, ja siinä käy kova virta.
- Mutta... Miten ihminen voi muuttua kiveksi, tai kivi ihmiseksi. (s. 37–38.)

Sadussa *Prinssi joka nukkui aaltojen alla* Midori-niminen tyttö löytää vedenrajasta kiven, jolla on ihmisen kasvot. Yön aikana kivi muuttuu nuoreksi mieheksi, joka ei alkuun muista edes nimeään. Mitä on tapahtunut?

Etsi ja valitse itsellesi kivi, joka sekkin on joskus ollut jokin elävä olento ja voi yhä muuttua eläväksi. Mikä olento kivesi on ollut? Miksi se muuttui kiveksi? Tarvittiinko muutokseen taikavoimia? Mikä saisi kiven heräämään uudelleen eloon?

HALTIOITA

- *Miksi jäädät koko vuorenhuipun? Hun kysyi hämmästyneenä.*
 - *Entä miksi sinä pidät tulta yllä, vaikka et ole kysynyt lupaa minulta?*
 - *Minähän olen tulen haltia. Miksi minun pitäisi saada tulen sytyttämiseen lupa sinulta? Saan tehdä tulen mihin tahdon ja milloin tahdon!*
 - *Mutta vuoren huipulla on tähän saakka ollut lunta ja jäätä kesät talvet. Olet luvatta tunkeutunut minun alueelleni, ja minulla on oikeus puolustautua!*
 - *Niin on minullakin! tiuskaisi Hun ja alkoi lietsoa tulta, niin että se loimusi entistä kirkkaammin.*
- (s. 21.)

Sadussa *Tulen ja jään saari* jättiläishaltiat Hun ja Hann riitautuvat ja saavat hurjilla voimillaan aikaan todellisen luonnonkatastrofin. Keksi kaksi omaa haltiaa, suurta tai pientä. Valitse myös kaksi luonnonvoimaa, ilmiötä tai erityistaitoa, jotka ovat haltioittesi hallussa. Mieti jokin suhde haltioittesi välille: ovatko he perhettä, sukua, ystäviä, naapureita? Miten kaikki sujuu, kun haltiat ovat sovussa? Entäpä, jos he alkavat riidellä? Miten se näkyy meille ihmisille? Kirjoita päivästä, jolloin haltiat riitautuvat. Mitä silloin tapahtuu, ja miten riidasta selvitään?